

Biržos sukuriama vertė biokuro industrijoje

Generalinė direktorė
Laura Žalaitė
2013 m. birželio 11 d.

BALTPOOL BOKURO BIRŽA – VALSTYBĖS PAVESTUS TIKSLUS ENERGETIKOS SEKTORIUJE REALIZUOJANTI BENDROVĖ

AKCININKAI

LitGRID 67 proc.

33 proc.

PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA

VALDYBA

LitGRID

Lietuvos Respublikos
energetikos ministerija

**BALT
POOL**
ENERGIJOS IŠTEKLIŲ BIRŽA

- **Didelė tiekėjų koncentracija CŠTJ biokuro tiekime:**

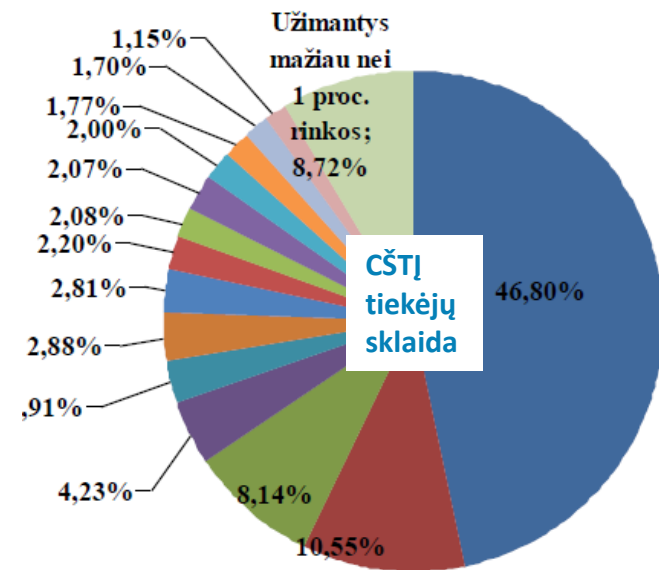
- Pusę rinkos valdo vienas tiekėjas;
- Trys tiekėjai valdo 65 proc. rinkos.

- **Sunkiai paaiškinami kainų lygiai CŠTJ:**

- pirkėjų mokamos kainos skiriasi iki 100 proc.;
- kaina mažai priklauso nuo miškingumo savivaldybėje;
- kaina mažai priklauso nuo malkinės medienos pasiūlos savivaldybėje;
- kaina mažai priklauso nuo instaliuotų galių dydžio;

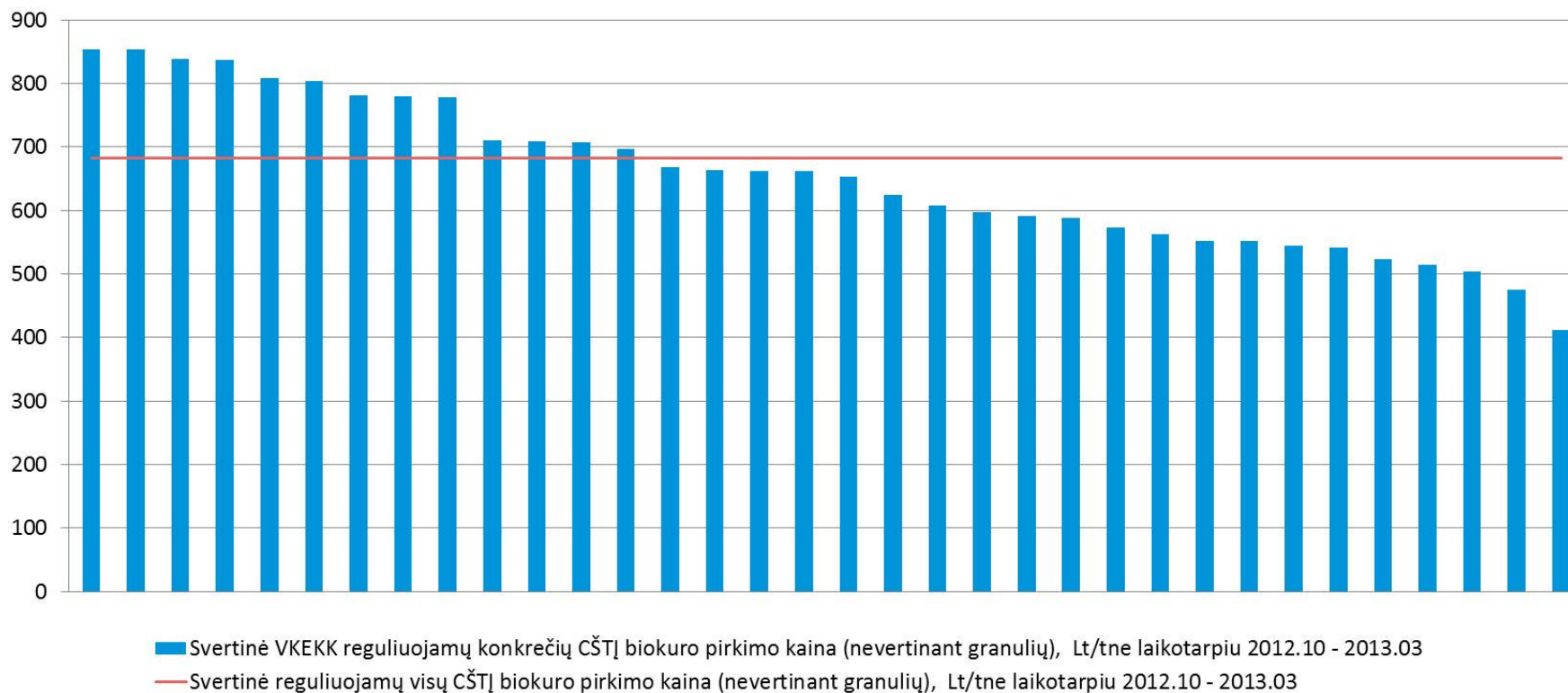
- **Vieningų standartų ir palyginamumo trūkumas:**

- nėra aiškios produktų standartizacijos;
- nėra tikslių kuro kokybės ir kiekio matavimo taisyklių.

Šiandien susiformavusi rinkos situacija atgraso naujas investicijas ir neužtikrina geriausio rezultato visiems šilumos vartotojams

KAINOS TARP SKIRTINGŲ CŠTĮ SKIRIASI IKI 100 PROC.

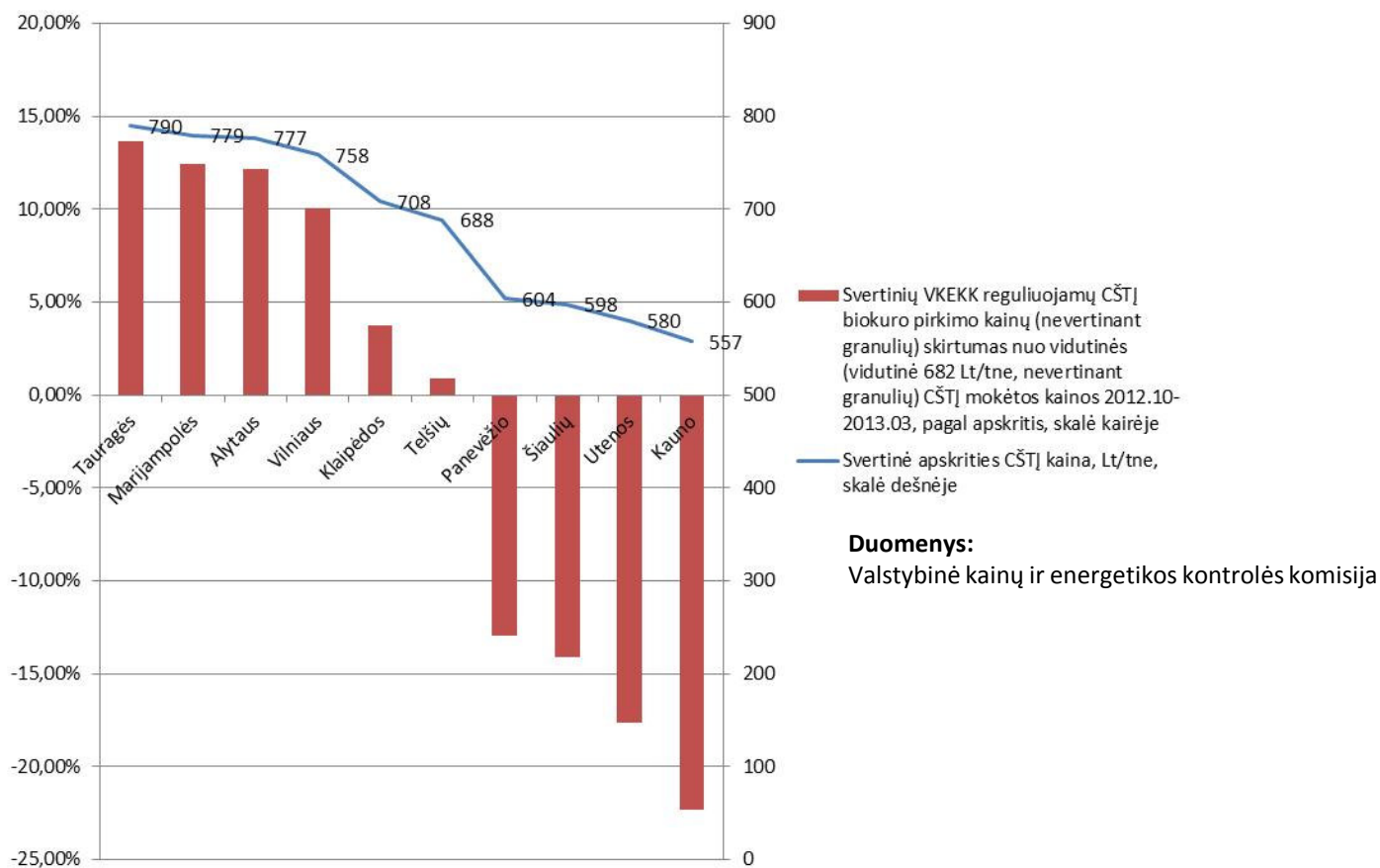

Duomenys:

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

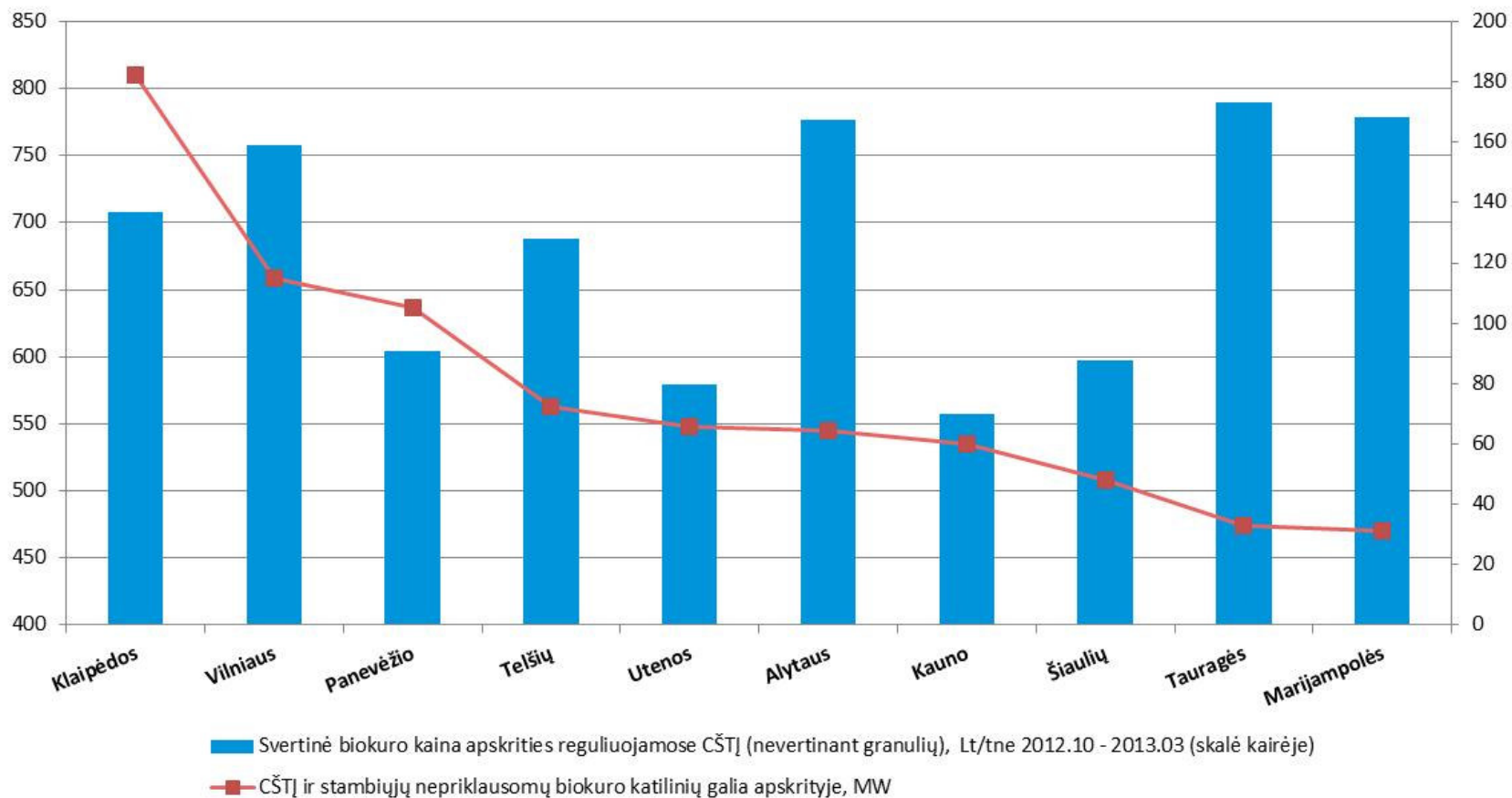
Kainų skirtumai yra pernelyg dideli, kad būtų paaikškinti regioniško arba paklausos dydžio argumentais

KAINOS APSKRITYSE SKIRIASI IKI 45 PROC.

Kainų skirtumai yra pernelyg dideli, kad būtų paaikškinti regioniško arba paklausos dydžio argumentais

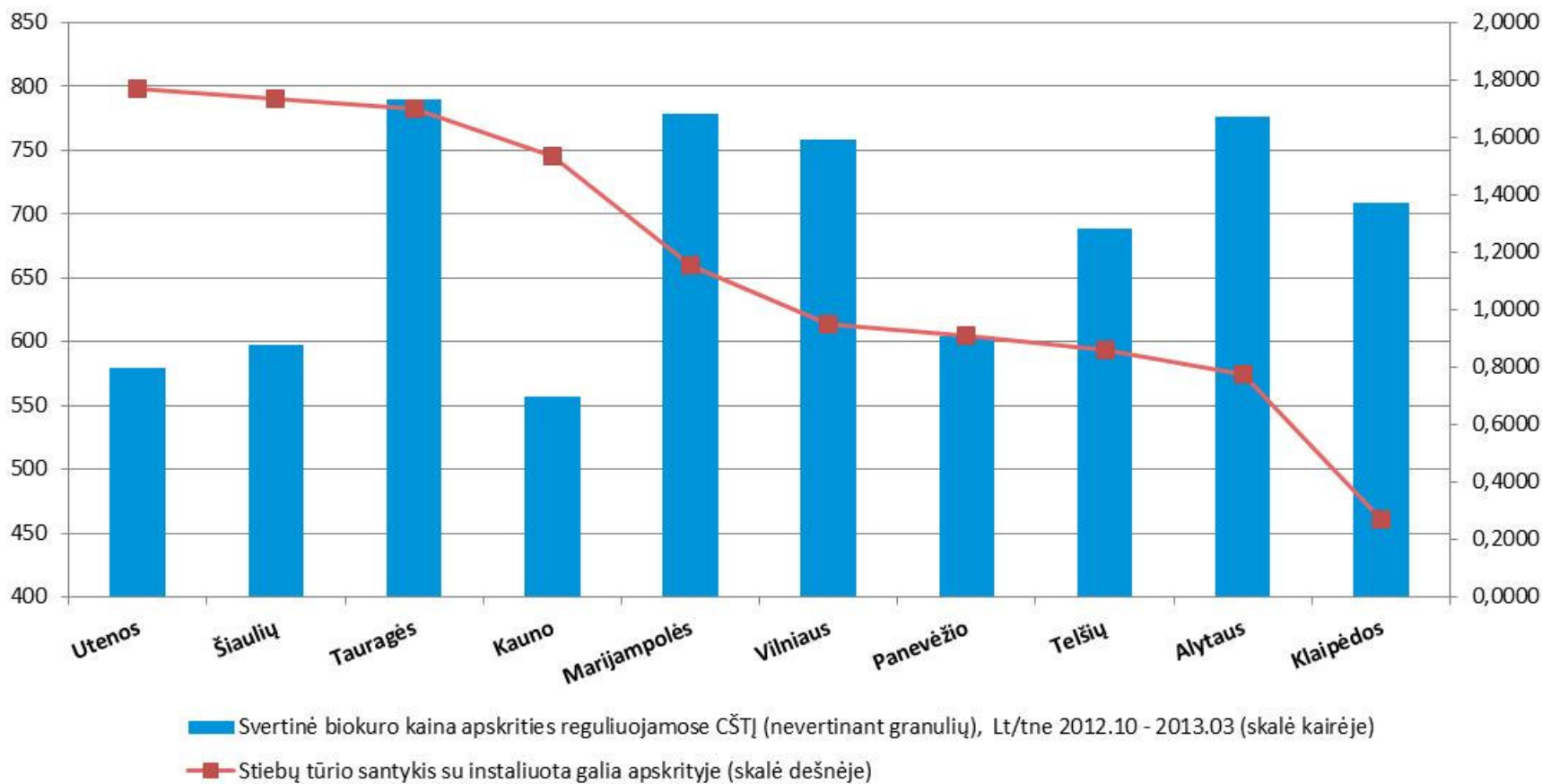
PAKLAUSOS DYDIS APSKRITYSE NE VISADA LEMIA BIOKURO KAINĄ

Duomenys:

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
LŠTA

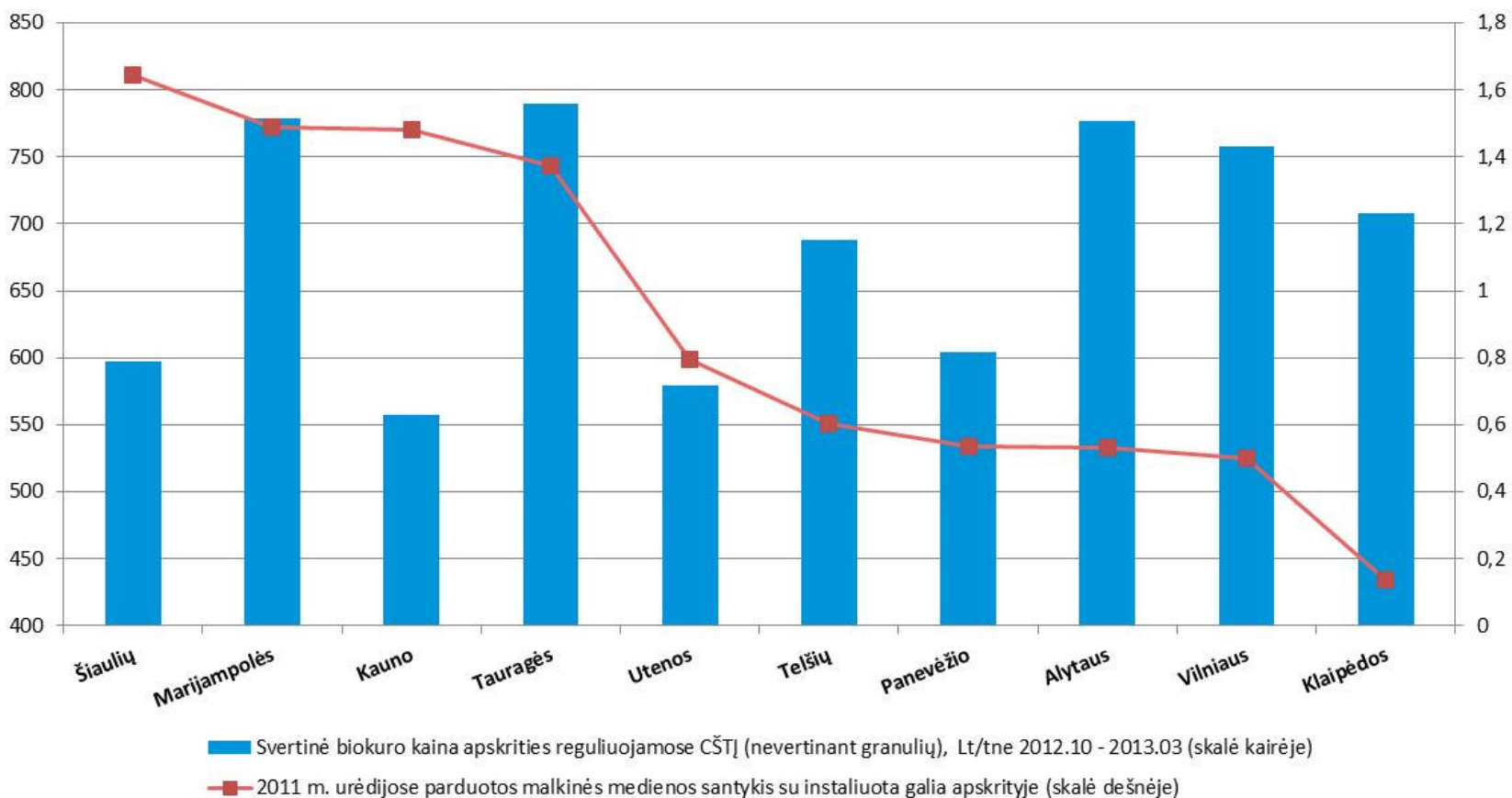
POTENCIALIOS BIOKURO ŽALIAVOS APIMTYS NEDARO ĮTAKOS GALUTINEI KAINAI

Duomenys:

Valstybinė miškų tarnyba
 Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
 LŠTA

MALKINĖS MEDIENOS PARDAVIMO URĖDIJOSE APIMTYS NEDARO ĮTAKOS GALUTINEI KAINAI

Duomenys:

Valstybinė miškų tarnyba
 Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
 LŠTA

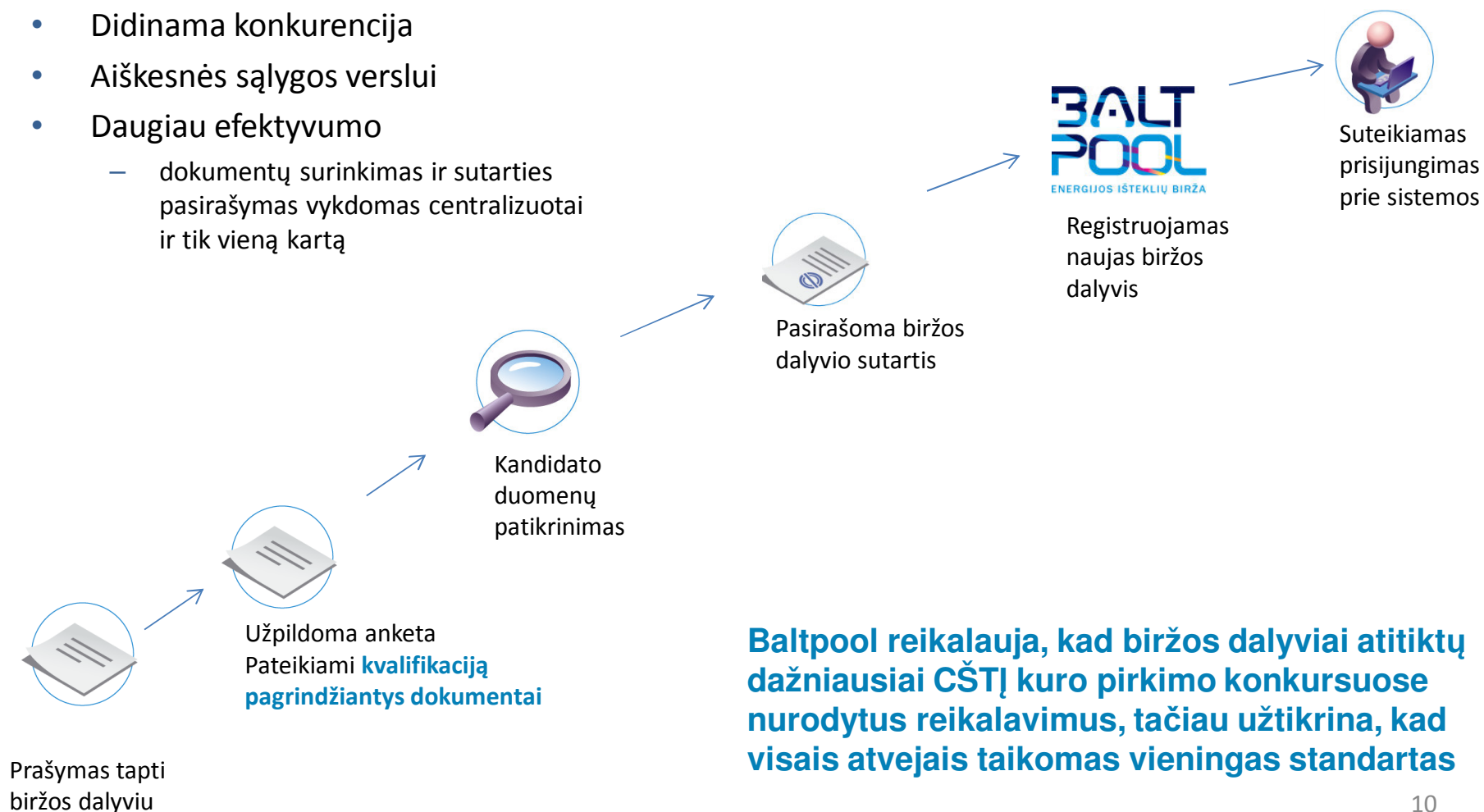
VALSTYBĖS TIKSLAS - SKAIDRI, EFEKTYVI, ATVIRA IR KONKURENCINGA BIOKURO RINKA

- **NENS numato, kad biokuro panaudojimo pajėgumai augs apie 3 kartus:**
 - Valstybė planuoja skirti 1,5 mlrd. Lt šilumos ūkio pertvarkai ir perorientavimui į biokurą;
 - 2012m. CŠTĮ yra 519 MW (daugiausia medienos biokuras), planuojama – 1500 MW.
- **Augant biokuro panaudojimui šilumos ūkyje biokuro birža gali užtikrinti konkurencingos rinkos formavimąsi, nes ji:**
 - į tiekimo grandinę įtraukia **daugiau verslo įmonių**;
 - sudaro sąlygas biokuro įsigyti greitai, **efektyviai**;
 - didina sektoriaus **patikimumą ir standartizaciją**;
 - sudaro sąlygas biokurą pirkti/parduoti už **teisingą rinkos kainą**;
 - skatinta racionalų tiekėjų pasiskirstymą;
 - didina sektoriaus **skaidrumą**.

Smarkiai augsiančioje biokuro industrijoje biokuro birža siekia sukurti sąlygas formuoti konkurencingai ir skaidriai rinkai

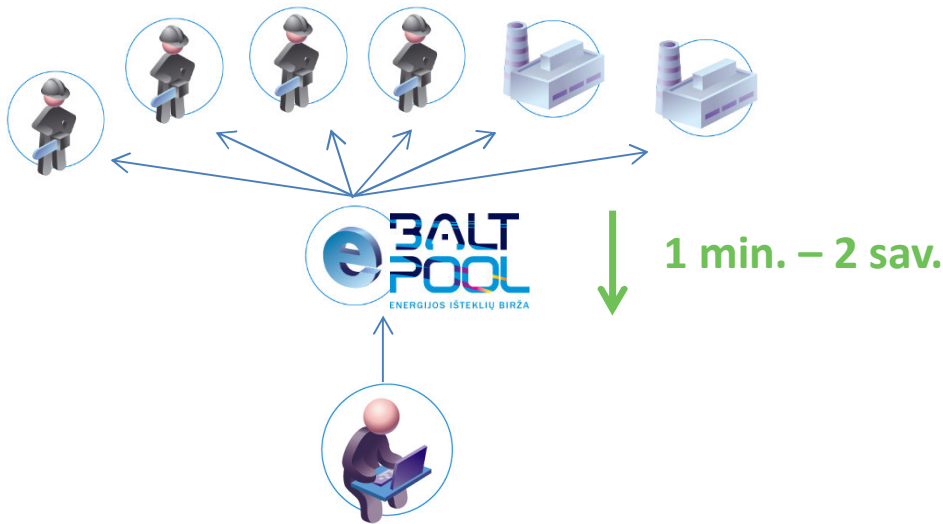
PRIVALUMAI

- Didinama konkurencija
- Aiškesnės sąlygos verslui
- Daugiau efektyvumo
 - dokumentų surinkimas ir sutarties pasirašymas vykdomas centralizuotai ir tik vieną kartą

Baltpool reikalauja, kad biržos dalyviai atitiktų dažniausiai CŠTĮ kuro pirkimo konkursuose nurodytus reikalavimus, tačiau užtikrina, kad visais atvejais taikomas vieningas standartas

Prekyba per biokuro biržą

Perkant skelbiamų derybų būdu

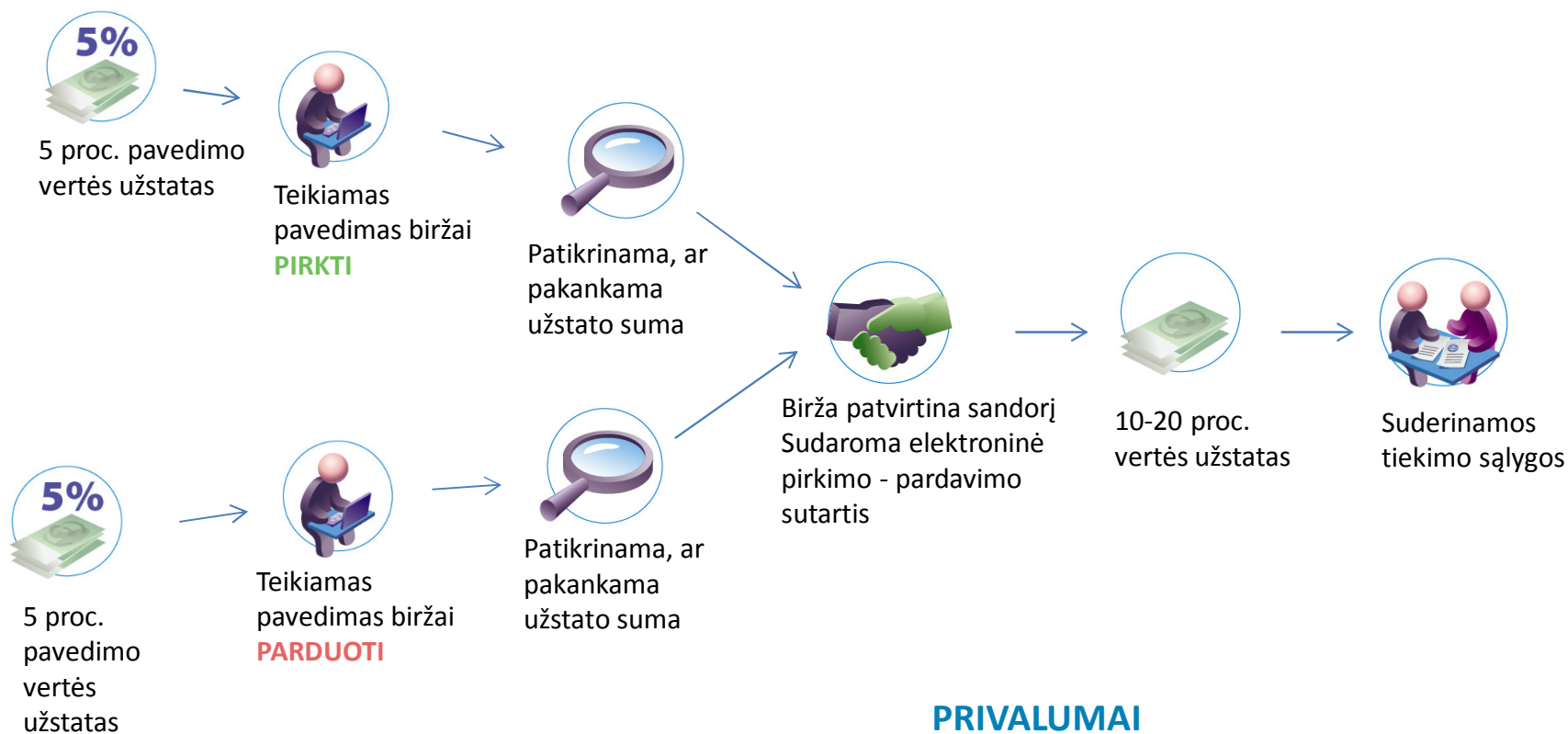
- 1-3 mėn.
1. Pirkimų komisijos sudarymas
 2. Pirkimo būdo parinkimas
 3. Pirkimo dokumentų parengimas
 4. Kvietimo dalyvauti konkurse paskelbimas
 5. Pirkimo dokumentų paaiškinimai, patikslinimai
 6. Pretenzijų gavimas
 7. Pirkimo dokumentų tikslinimas
 8. Pirkimo dokumentų pakartotinis skelbimas
 9. Pasiūlymų priėmimas
 10. Komisijos posėdi - vokų atplėšimas
 11. Pasiūlymų nagrinėjimas, vertinimas, palyginimas
 12. Tiekėjų atitikimo kvalifikacijos reikalavimams patikrinimas
 13. Dalyvių kvietimas į derybas
 14. Derybų organizavimas
 15. Nugalėtojo paskelbimas
 16. Sutarties sudarymas
 17. Pirkimų procedūrų ataskaita

PRIVALUMAI

- Didinamas įmonių efektyvumas
- Į konkursą įtraukiama daugiau rinkos dalyvių

Naudodamiesi BALTPPOOL biokuro biržos elektronine prekybos sistema dalyviai sutaupo iki 3 mėnesių savo specialistų laiko, skiriamo pirkimų organizavimui.

BIRŽOJE ĮDIEGTAS PAPRASTAS IR AIŠKUS PAVEDIMŲ PATEIKIMO IR SANDORIŲ SUDARYMO PROCESAS

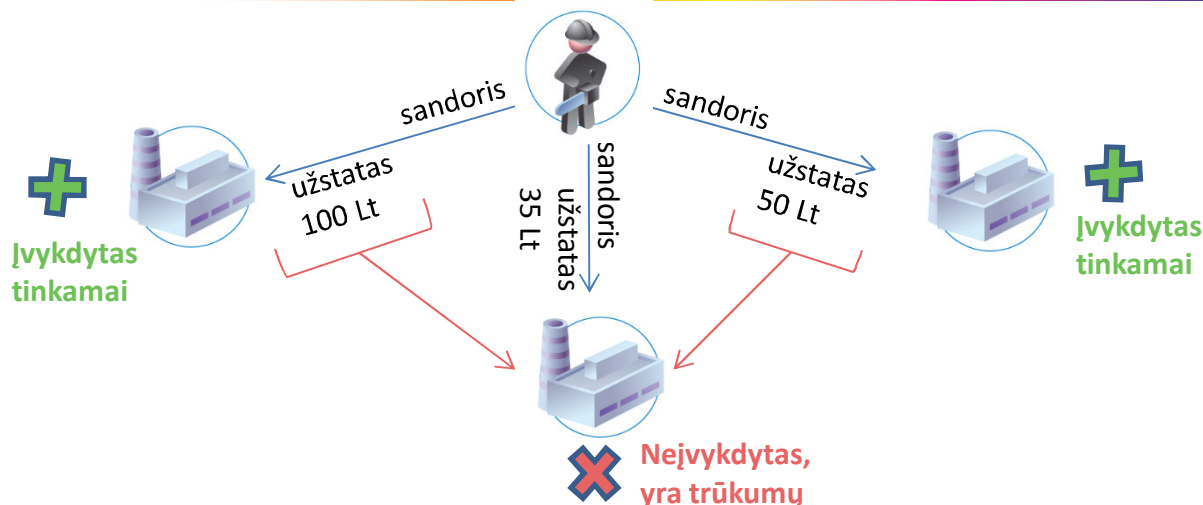
PRIVALUMAI

- Aiškesnės sąlygos verslui
- Gerinamas įmonių efektyvumas
 - „derybos“ vyksta ir sutartys pasirašomos elektroniniu būdu

Pagal vieningą sistemą suskirsčius dalyvius į finansinio patikimumo ir gamybinio pajėgumo kategorijas taupomas dalyvių laikas ir valdoma sandorio nevykdymo rizika

UŽSTATŲ SISTEMA SUKURIA PASKATAS TINKAMAI VYKDYTI PRISIIMTUS ĮSIPAREIGOJIMUS

GARANTIJŲ SISTEMOS PRINCIPAI

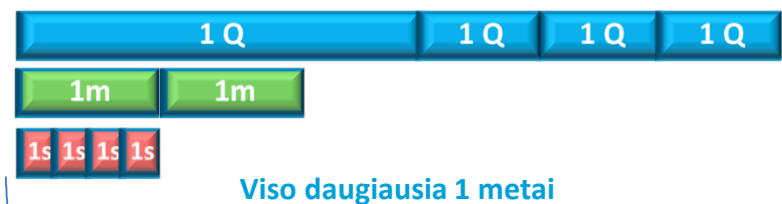
- Pavedimo užstatas – 5 proc.
- Sandorio užstatas – 10-20 proc.
- Neįvykdžius įsipareigojimų pagal sandorį, nuostolių padengimui gali būti panaudoti visi sukaupti ir dar nepanaudoti užstatai, esantys biržos sąskaitoje.
- Neužtekus užstatų – nuostolius biržos dalyviai vienas iš kito išreikalauja sutarčių pagrindu teismo keliu.

Dėl sandorių drausmės valdymo priemonių komplekso biržos dalyviams yra finansiškai nenaudinga nevykdyti prisiimtų įsipareigojimų. Taip sistemos patikimumas užtikrinamas net ir dalyvaujant smulkiesiems teikėjams

BIRŽA SUDARO SĄLYGAS REALIZUOTI DALYVIŲ PASIRINTĄ PREKYBOS STRATEGIJĄ, TUO PAČIU ĮTRAUKDAMA DAUGIAU RINKOS DALVYVIŲ KONKURUOTI DĖL KAINOS

Tiekimo terminų įvairovė:

- užtikrinamas tiekimas iki 1 metų;
- aiški sezoniškumo įtaka kainai;
- kuo trumpesnis kontraktas, tuo daugiau tiekėjų gali pasiūlyti paslaugą.

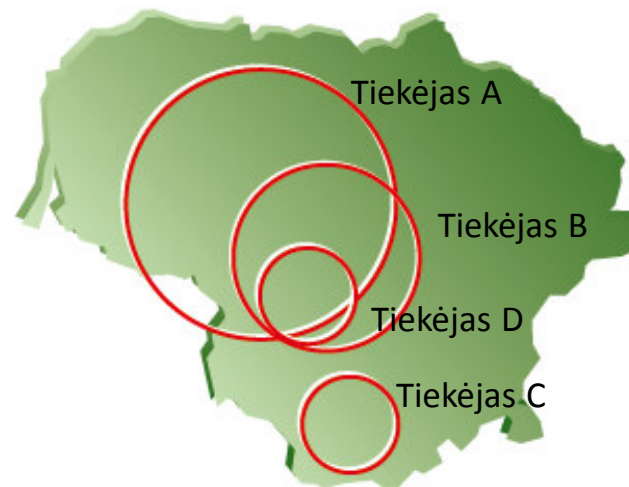

Minimalaus sandorio dydžio ribojimas:

- maksimalūs apribojimai nustatomi pagal instaliuotas CŠTĮ galias, tiekėjams – ribų nėra;
- galimybė diversifikuoti stambių ir smulkių kontraktų kainas;
- pernelyg didelio tiekėjų skaičiaus ribojimas;
- sudaromos sąlygos bent 5 tiekėjams siekti dalyvauti vieno CŠTĮ tiekime.

Teikimo atstumo apribojimas:

- galimybė apriboti veiklos geografiją.

Biržos prekybos sistema atspindi tiek smulkių, tiek ir stambių rinkos dalyvių poreikius

BIRŽOJE PREKIAUJAMA TIKSLIAI APIBRĖŽTAIS PRODUKTAIS, O KIEKO/KOKYBĖS MATAVIMAS VYKDOMAS PAGAL VIENINGAS TAISYKLES

Biržos produktai atspindi paklausą rinkoje:

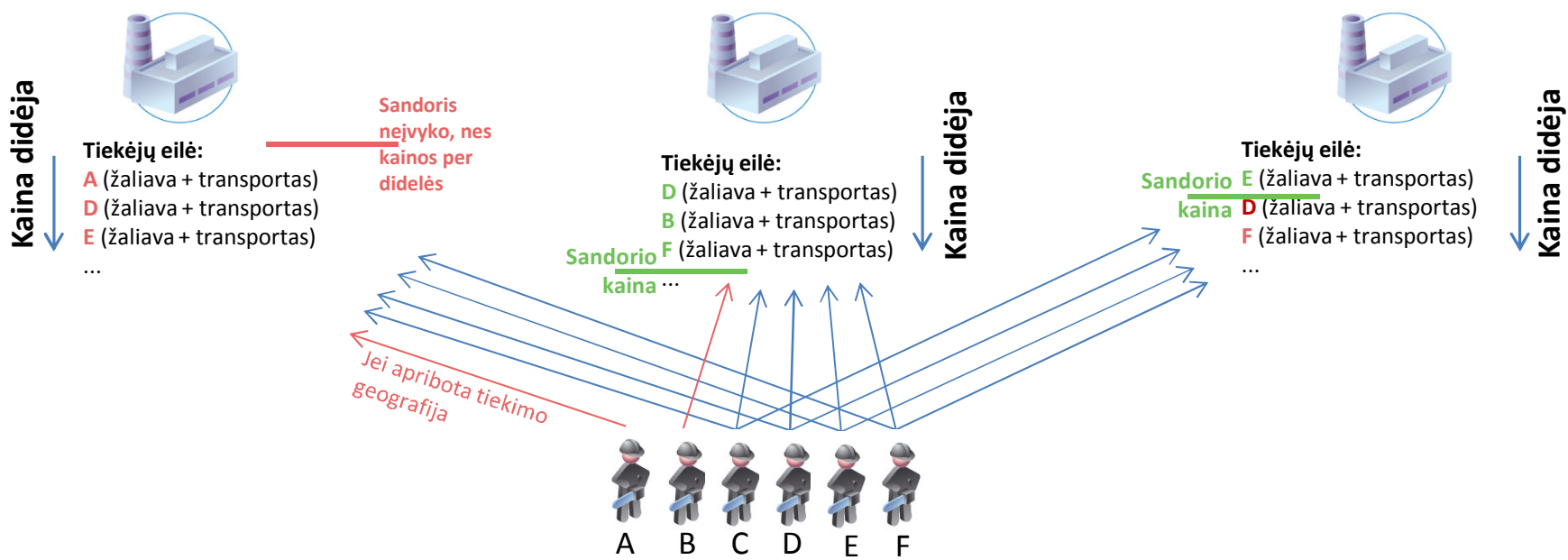
- biržos produktai suskirstyti atsižvelgiant į CŠTĮ biokuro katilų parametrus.

Standartizuotas produktas ir jo kiekio bei kokybės nustatymo procesas suteikia aiškumo rinkos dalyviams:

- visi prekiaujami produktai turi aiškiai apibrėžtą techninę specifikaciją;
- teikdamas kainos pasiūlymą dalyvis žino, kaip bus vertinama jo kuro kokybė;
- galimybė palyginti sandorių kainas tarpusavyje.

Biokuro rūšis	Drėgmė	Peleningumas	Kaloringumas	Frakcijos dydis (mm)	Dominuojanti pirminė žaliava
Medienos skiedra	20-45%	Iki 2%	Individualus matavimas arba konstanta 18,7 MJ/kg	50 x 50 x 20	Malkinė mediena, medienos atraižos
Medienos skiedra	20-45 %	Iki 3%		50 x 50 x 20	Medienos pramonės įmonių atliekos
Medienos skiedra	35-60%	Iki 5%		50 x 50 x 20	Miško kirtimo atliekos, kitos priemaišos
Medienos granulės	Iki 10%	Iki 1,5%		Max. ilgis - 50 Max. skerspj. - 10	
Šiaudų granulės	Numatoma vėliau				

BIRŽOS ORGANIZUOJAMAS AUKCIONAS UŽTIKRINA GERIAUSIĄ KAINĄ PIRKĖJUI IR SAŽINGĄ KAINĄ PARDAVĖJUI

AUKCIONO PRINCIPAI

- Prekyba pirkėjo aukciono principu
- Visi tiekėjai dalyvauja visų pirkėjų aukcione – išskyrus, kai patys apriboja veiklos atstumą
- Vienam pirkėjo pavedimui nustatoma viena kaina
- Vertinama bendra žaliavos ir transporto kaina

PRIVALUMAI

- Didinama konkurencinė įtampa**, nes vyksta atviros, o ne „aklos“ derybos elektroninėje erdvėje
- Užtikrinama **geriausia produkto kaina**
- Didinamas rinkos **skaidrumas**
- Išryškinamas **regioniškumas**
- Aiškūs signalai **investicijoms**

NAUJO BIRŽOS MODELIO PALEIDIMO PLANAS

- Biržos reglamento patvirtinimas VKEKK – birželio mėn.
- Dalyvių mokymai:
 - Baltpool UAB patalpose
 - Webinarai
 - Mokymų grafikas bus paskelbtas 2013.06.17 www.baltpool.lt
- Prekybos sistemos TEST aplinkos paleidimas – paaiškėjus reglamento pastaboms

Darbai, numatomi įvykdyti per dvi savaites po reglamento patvirtinimo:

- Naujo prekybos modelio paleidimas – iš karto po patvirtinimo
- Esamų dalyvių duomenų ir dokumentų surinkimas
- Dalyvio sutarčių persirašymas
- Dalyvių kategorijų priskyrimas
- Naujų prisijungimo duomenų suteikimas biržos dalyviams

BIOKURO BIRŽA YRA GREIČIAUSIAS BŪDAS:

ATVERTI RINKĄ

PADIDINTI KONKURENCIJĄ

SULYGINTI SĄLYGAS ŽAIDĖJAMS

SUKURTI SKAIDRUMĄ

UŽTIKRINTI TEISINGĄ KAINĄ

KVIEČIAME PRISIJUNGTI IR JUS!

